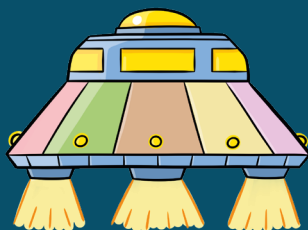

QUIA DOCENT

Instruccions dels Jocs

MISSIÓ ESPACIAL RESIDU ZEROØ

Un viatge galàctic
a l'univers del reciclatge

Aquesta guia s'ha editat especialment dins del programa **Missió Espacial Residu Zero** que s'impulsa des de l'Agència de Residus de Catalunya. Els exemplars d'aquesta edició es repartiran entre les escoles de primària de tot Catalunya.

D'aquest llibre s'ha fet un tiratge de 3.000 exemplars.

Primera edició: gener de 2023

© de les il·lustracions: Xavi Ramiro

© d'aquesta edició: Agència de Residus de Catalunya

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, compresos la reprografia i el tractament informàtic, resta rigorosament prohibida sense l'autorització prèvia dels editors, i estarà sotmesa a les sancions establertes a la llei.

Direcció, coordinació i producció a cura d'Editorial Mediterrània, SL
Disseny: Pepe Far

Impressió Grupo Ormo
Imprès a Catalunya

Introducció

Benvolgudes i benvolguts docents,

L'Agència de Residus de Catalunya posa a la vostra disposició aquest recurs educatiu **Missió Espacial Residu Zero** d'educació ambiental sobre els residus amb el desig de facilitar la vostra tasca educativa en l'àmbit de la sostenibilitat.

En l'actual situació de crisi ambiental global, la funció de les i dels educadors ha esdevingut rellevant. Tot i que la problemàtica dels residus té causes múltiples, el paper que hi té la ciutadania és fonamental. Ja fa molts anys que estratègies com ara la recollida selectiva dels residus, o la recollida porta a porta, per exemple, no són concebibles sense una participació proactiva de la ciutadania. I, en l'àmbit de l'educació ambiental, el lideratge dels docents és clau perquè acompanya els nois i les noies en un camí de relleu generacional de canvi de comportaments.

Si apuntem un xic més amunt, l'escenari actual marca una tendència que va més enllà del reciclatge o de la recollida selectiva i apunta cap a la reducció en la generació de residus o, com es diu en àmbits més tècnics, a la prevenció de residus: el millor residu és aquell que no es genera. I mirat des d'aquesta perspectiva, els centres escolars, on el conjunt de la comunitat educativa viu i conviu un bon nombre d'hores de la seva vida, és un escenari perfecte per a la posada en pràctica dels hàbits i els comportaments que ens allunyen del problema i ens apropen a la solució.

És per tot això que hem volgut posar a la vostra disposició aquest material. I és també per tot això que us convidem i us animem a utilitzar-lo. La societat del present, però sobretot la del futur, necessita vostre acompanyament en la recerca d'un món més sostenible i habitable.

Isaac Peraire i Soler

Director de l'Agència
de Residus de Catalunya

El cofre de la missió espacial

Aquesta caixa que teniu a les mans és un recurs pedagògic impulsat per l'Agència de Residus de Catalunya, amb l'objectiu de crear materials i continguts per al professorat per tal d'explicar a l'alumnat la gestió dels residus, començant per la prevenció i acabant amb el reciclatge dels materials. Va dirigit especialment a infants de primària.

Materials de la caixa

El projecte compta amb una part dels materials en suport físic i una altra part de continguts en suport digital.

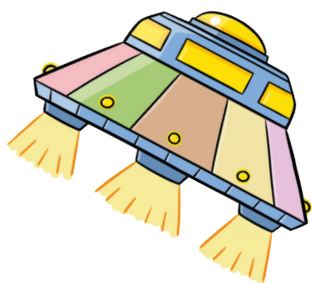
Tot el material de dins la caixa està pensat per ser reutilitzat en cada nou curs escolar, ja que tots els materials són perdurables en el temps i no d'un sol ús.

Dins la caixa hi ha el conte, que és la base sobre la qual es treballen la resta de materials, un cartell A3 perquè pengeu a l'aula o a l'escola, aquesta guia docent per al professorat i també cinc

jocs diferents per incorporar i consolidar coneixements sobre els residus i la seva gestió.

Materials digitals

Dins la web del projecte hi trobareu un joc de preguntes-respostes per realitzar conjuntament a l'aula un cop acabada l'activitat d'explicar el conte i jugar amb els diferents jocs que es proposen. També hi trobareu el conte en digital, així com altres recursos extra per seguir aprenent i jugant.

MISSIÓ ESPACIAL RESIDU ZERO

El conte

El conte **Missió Espacial Residu Zero** és una aventura galàctica on una colla de nens i nenes viatjarà a l'espai de la mà d'un visitant molt especial en la descoberta de cinc planetes on els residus es gestionen de manera diferent: el planeta verd, el planeta groc, el planeta blau...

Un viatge apassionant on els protagonistes aprendran com reciclar i, el que és més important, a no generar residus si volen ajudar el planeta Terra, que és on ells habiten!

Els jocs

Tots els jocs s'han plantejat dins l'objectiu general del nou currículum d'educació bàsica que ha de fomentar que els infants valorin críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, l'alimentació, el consum, la cura, la consideració i el respecte cap als éssers vius, i la contribució a la conservació i millora del medi ambient i que alhora treballin les habilitats relacionades amb l'educació per al desenvolupament sostenible. Creant situacions d'aprenentatge, a través dels diferents jocs

proposats, es treballaran principalment les competències específiques establertes dins l'àrea de Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural, sense deixar de treballar altres àrees paral·leles com la de Llengua Catalana i Literatura o la de Matemàtiques.

Joc 1. Zero

Què treballem?

En l'àmbit de societats i territoris, dins l'àrea de Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural, treballem el reconeixement d'actuacions responsables orientades a la reducció, reutilització i reciclatge de residus en l'entorn proper.

Posem en pràctica, a través d'aquest joc, el reciclatge de materials de manera eficient i quina és la correcta distribució d'aquests materials en contenidors.

Àmbits de desenvolupament:

- Llenguatge
- Desenvolupament cognitiu
- Coordinació visomotriu

Sinopsi

Esteu preparats per ser els més ràpids de la galàxia en desfer-vos dels residus correctament? Haureu d'anar tirant cartes però vigileu!, hi ha cartes especials que poden capgirar la partida.

Materials

Una capsula que conté 105 cartes.

Jugadors

De 2 a 6 jugadors.

Com jugar-hi

Barregeu bé les cartes i repartiu-ne 7 a cada jugador sense que ningú vegi quines cartes són. Amb la resta de les cartes, feu una pila

i poseu-la de cara avall sobre la taula. Destapeu la primera carta de la pila i poseu-la sobre la taula.

Per torns, haureu d'anar tirant cartes que siguin del mateix color de contenidor de recollida selectiva que hi ha al centre de la taula. Si no podeu tirar, haureu de robar una carta de la pila.

Si la pila es queda sense cartes, agafeu totes les cartes del mig de la taula menys la última, les remeneu bé, i torneu a posar-les en una pila al revés perquè no es vegin.

Hi ha cartes especials que es poden tirar sempre que es vulgui que són:

- **Canvi de contenidor:** amb aquesta carta es canvia el color de la partida i el decidirà la persona que la tiri.

- **Més residus!:** aquesta carta fa que el jugador que ha de tirar en el següent torn hagi d'agafar 3 cartes de la pila.

- **Residu Zero:** el jugador que tiri aquesta carta podrà intercanviar les seves cartes amb les de qualsevol jugador de la taula!

El jugador que es quedi sense cartes primer guanyarà la partida!

Joc 2. Selectiva en acció

Què treballem?

En treballar els continguts en un tauler compartit amb altres companys i companyes, creem una situació d'aprenentatge en la qual la comunicació oral dins de l'àrea de Llengua Catalana i Literatura hi té un paper clau. Treballarem la interacció oral adequada en situacions d'aula i el reconeixement i la utilització d'estratègies bàsiques de cortesia lingüística.

Àmbits de desenvolupament:

- Imaginació
- Comprensió causa-efecte
- Habilitats manuals

Sinopsi

Tira el dau i vigila on caus. Però si caus en un contenidor, podràs avançar tot dient: «de contenidor a contenidor i tiro per un món millor!».

Materials

Tauler de cartró rígid amb 1 dau i 6 fitxes de colors diferents.

Jugadors

Màxim 6 jugadors.

Com jugar-hi

Cada jugador escull una fitxa que el representi i la situa a la casella de sortida. Cada jugador tira el dau una vegada i comença la partida qui treu el nombre més elevat. En cas d'empat, es torna a tirar per desempatar.

En el mateix ordre que les agulles del rellotge, cada jugador anirà tirant el dau i avançarà en el tauler tantes caselles com marqui el dau. Qui arribi primer al mig del tauler i assoleixi el Residu Zero guanyarà la partida. Però cal anar amb compte! Hi ha caselles especials que si hi caus et poden passar moltes coses!

- **Contenidors i deixalleria:** avança la fitxa fins al contenidor següent. Si no hi ha contenidor més endavant queda't al mateix lloc!

- **6. La nau espacial:** viatge estel·lar fins a la casella 12.

- **19. Contenidor gris de residus:** si no reciclem, el planeta empitjorem! Dos torns sense tirar.

- **26 i 53. Daus:** torna a tirar!

- **54. Cubell:** un torn sense tirar!

- **58. Material tòxic:** has de tornar a la casella de sortida.

Joc 3. Memòria de marcià

Què treballem?

En línia amb els objectius de desenvolupament sostenible (ODS), i específicament amb el número 12, que tracta del consum i la producció responsables, en aquest joc prenem consciència que és vital reduir substancialment la generació de residus. En les diferents parelles a trobar hi ha exemples de com fer-ho mitjançant la prevenció, la reducció, la reutilització i el reciclatge.

Àmbits de desenvolupament:

- Memòria
- Imaginació
- Desenvolupament cognitiu

Sinopsi

Demostreu que teniu la memòria ben entrenada amb aquest joc de parelles sobre la reutilització, la transformació dels materials que reciclem i també sobre l'estalvi de residus. Hi ha 20 parelles diferents i cada una està formada per un objecte reciclable i un possible ús un cop reciclat. També hi ha parelles formades per un objecte que pot ser reutilitzat en una fitxa i el què es necessita per fer-ho, en l'altra.

Materials

Una capsa que conté 40 fitxes quadrades.

Jugadors

De 2 a 6 jugadors.

Com jugar-hi

Remeneu les fitxes i poseu-les sobre la taula amb el dors mirant amunt (no podeu veure els objectes dibuixats). Si les poseu formant una quadrícula us serà més fàcil de memoritzar.

Per torns, aixequen les dues fitxes que escolliu. Si són una parella, us les quedeu i torneu a destapar dues fitxes més. Si no ho són, les heu de tornar a posar de cap per avall sobre la taula i cedir el torn. Guanya qui hagi aconseguit reunir més parelles quan ja no quedin fitxes sobre la taula.

Joc 4. Connecta els residus

Què treballem?

Els infants desenvolupen habilitats socioemocionals, aprenen i socialitzen mentre juguen de manera innata i divertida. A través d'aquest joc, els i les alumnes gaudiran d'un espai distès on gestionar la frustració que emana de la competitivitat i aprendran a respectar els torns, alhora que recordaran els diferents contenidors que hi ha i els objectes que es reciclen en cadascun.

Àmbits de desenvolupament:

- Coordinació visomotriu
- Memòria
- Comprensió causa-efecte

Sinopsi

Un dòmino apassionant! Segueix la cadena connectant un residu o contenidor de la mateixa categoria a la peça anterior que hi hagi sobre la taula. El més ràpid a desfer-se dels residus guanya!

Materials

Una capsa que conté 28 fitxes.

Jugadors

De 2 a 6 jugadors.

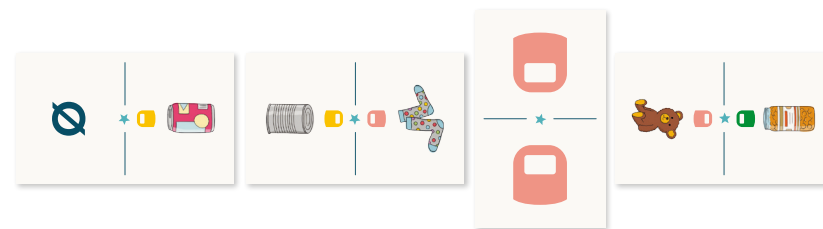
Com jugar-hi

Per començar a jugar, poseu les fitxes al revés sobre la taula i barregeu-les perquè quedin ben repartides. Cada jugador ha d'agafar cinc fitxes i la resta les deixeu a una banda de la taula. Comença a tirar el jugador que té la fitxa del doble Residu Zero (si ningú la té, es decideix qui comença) i posa la fitxa al mig de la taula.

Per torns, haureu d'anar tirant fitxes que pertanyin al mateix color de residu que queda lliure a la taula. Hi ha 7 fitxes per cada color de contenidor (6 objectes del mateix color i una fitxa amb el doble contenidor del mateix color).

Si no podeu tirar, agafeu una fitxa de la pila i, si no queden més fitxes, cedeu el torn al jugador següent.

Guanya la partida la primera persona que es quedi sense fitxes.

Joc 5. Embolic de colors

Què treballem?

Prenem consciència del propi cos en moviment i treballem en un espai ampli, sense utilitzar taules ni cadires. La motricitat global serà bàsica per connectar mans i peus amb els colors dels diferents contenidors. També potenciarem la competència específica de l'àrea lingüística que prepara per interactuar oralment d'acord amb la situació comunicativa utilitzant estratègies conversacionals.

Àmbits de desenvolupament:

- Moviment
- Coordinació
- Llenguatge

Sinopsi

Un joc de coordinació i habilitat amb el cos. Haureu de posar cada extremitat en la casella que toqui al pur estil Twister!

Hi haurà un dau amb els diferents colors dels contenidors i un altre amb les diferents extremitats del cos. Preparats per aprendre, moure el cos i riure molt?

Materials

Catifa impresa i dos daus.

Jugadors

De 2 a 4 jugadors.

Com jugar-hi

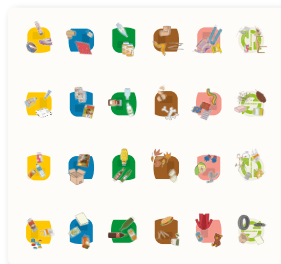
Per començar a jugar cal que poseu la catifa sobre una superfície

plana a terra i que us traieu les sabates. A continuació, heu d'escollir qui serà la o el mestre dels daus! Serà la persona que a cada torn tirarà els daus i us dirà on posar cada part del cos.

Per torns, la o el mestre dels daus tirarà els dos daus a terra i dirà al jugador que toqui quina extremitat i quin color ha sortit. (En un dau hi ha la mà dreta, mà esquerra, peu dret i peu esquerra. En l'altre dau hi ha els colors dels diferents contenidors).

Cada cercle es pot ocupar només una vegada, si us toca un color que ja està ocupat haureu de buscar un altre cercle amb el mateix color. Les mans i els peus no es poden moure un cop situats en el color que toqui, només es mouran quan us toqui canviar de posició.

Els jugadors que caiguin a terra o que toquin la catifa amb alguna part del cos que no siguin les mans o els peus queda eliminat. Guanya el jugador que quedi últim sense ser eliminat.

La pàgina web de la missió

La pàgina web està plantejada com un repositori interactiu on hi ha explicada la missió, hi ha penjats en format descarregable

alguns dels elements de treball que hi ha dins la caixa i alhora també s'hi pot trobar contingut extra per a qui vulgui seguir a casa.

Trivial en línia

Un cop llegit el conte i jugat a tots els jocs proposats dins la caixa, haurem descobert i après un munt de coses sobre, la prevenció, la reutilització, la selecció i el reciclatge de materials. No hi ha res millor per posar-los a prova que un joc de preguntes i respostes! Entra a la web de la missió i posa a prova els teus coneixements. Ves amb compte perquè hi ha preguntes trampa i si no respon bé...

no podràs tornar al Planeta Terra! Una missió digna d'un autèntic Agent Residu Zero, preparat?

RES-Ø

Editorial
Mediterrània

